

ERGEN TAHRİPÇİLİK ÖLÇEĞİ: GELİŞTİRMESİ, GEÇERLİĞİ, GÜVENİRLİĞİ *

ADOLESCENTS VANDALISM SCALE: ITS DEVELOPMENT, VALIDITY, RELIABILITY

Mehmet Emin KALGI **, Ramin ALİYEYEV ***

** Çukurova Üniversitesi, İlahiyat Fakültesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, Felsefe ve Din Bilimleri Anabilim Dalı, Din Psikolojisi Programı Doktora Öğrencisi E-Posta: mehmet.emin.63.21@gmail.com

*** Yrd.Doç.Dr., Hasan Kalyoncu Üniversitesi, Eğitim Fakültesi, Eğitim Bilimleri Bölümü, E-Posta: aliyevus@gmail.com

ÖZET

Bu araştırmanın amacı tahripçi davranışlarda bulunan ergenlerin, tahripçilik düzeylerini belirlemeye yönelik bir ölçek geliştirmektir. Araştırmanın örneklemini devlet okullarının genel liselerinde okuyan 600 ortaöğretim öğrencisi oluşturmaktadır. Veri toplama aracı olarak araştırmacılar tarafından geliştirilmiş “Ergen Tahripçilik Ölçeği” kullanılmıştır. Araştırmada maddelerin ortalamaları, standart sapmaları ve Cronbach-alpha değerleri hesaplanmıştır. Ayrıca yapılan açımlayıcı faktör analizi sonucunda üç (3) faktörlü bir ölçek elde edilmiştir. Ergen Tahripçilik ölçeğini oluşturan maddelerin açımlayıcı faktör analizinde madde toplam korelasyonları .410 ile .836 aralığında, maddelerin faktör yükleri ise .489 ile .813 arasında değişmektedir. Araştırma ölçeğinin güvenilirlik düzeyi hesaplanmış ve tüm ölçeğin iç tutarlılık katsayısı (Cronbach-alpha) .969 olarak bulunmuştur. Anketteki her bir ifade 5’li Likert tipi derecelendirme ile yapılmış ve ölçeğe en düşük 1 (hiçbir zaman) en yüksek 5 (her zaman) puan verilerek hesaplanmıştır. Buna göre 37 maddelik Ergen Tahripçilik Ölçeğinde bir kişinin alabileceği en düşük puan 37, en yüksek puan ise 185’dir. Kişi ölçekten ne kadar yüksek puan alırsa o kadar tahripçi davranışta bulunuyor demektir.

Anahtar Sözcükler: tahripçilik, vandalizm, geçerlilik, güvenilirlik, ergenlik, ölçek..

ABSTRACT

The purpose of this study was to develop a scale intended for measuring the vandalism levels of adolescents (high school students) who demonstrate vandalist behaviours. The sample of this study consists of 600 high school students who are attending public high schools. “Adolescents Vandalism Scale”, which was developed by the researchers of this study, was used as data collection tool. Means, standard deviations, and cronbach-alpha values of the items were calculated. A three (3) factor scale was obtained as a result of the conducted exploratory factor analysis. In the exploratory factor analysis, total correlations of the items constituting the vandalism scale varied in the interval of .410 and .836 while factor loads of items varied between .489 and .813. Reliability level of the research scale was calculated and the internal coefficient of consistency (Cronbach-alpha) of the whole scale was found as .969. Every statement in the survey was rated with a 5 point Likert scale, as 1 being lowest (never) and 5 being highest (always). The lowest point a person can get is 37 and the highest is 185 on the scale. The higher the point a person scores in the scale, the more he/she demonstrates vandalist behaviours..

Keywords: vandalism, validity, reliability, adolescence, scale

* Bu araştırma Yrd.Doç.Dr. Ramin ALİYEYEV danışmanlığında yapılmış Yüksek Lisans tezinin bir kısmından özetlenerek hazırlanmış ve VII. Uluslararası Sosyal Bilimleri Eğitimi Kongresi’nde sözlü bildiri olarak sunulmuştur.

1. GİRİŞ

Tahripçilik (Vandalizm) terimi ilk defa 1794 yılında Abbé Grégoire tarafından États généraux'a (Réa, 1959) sunulmuş bir raporla bağlantılı olarak kullanılmıştır (Allen, 1984). Türkiye'de ise bu terim ilk defa Öğülmüş (1993) tarafından kullanılmış ve Türkçe literatüre "Tahribatçılık" olarak girmiştir. Vandalizm terimi, herhangi bir kamu malını bilinçli olarak tahrip etme olarak tanımlanmıştır (Büyüm, 1992; Öğülmüş, 1993; Yavuzer, 1998; Boz ve Beyaztaş, 2001; Yıldız, 2004; Ayverdi, 2006; Burcu, Danacıoğlu ve Vazsony, 2007).

Yukarıda verilen araştırmalarda tahripçiliğin tanımı incelendiğinde genellikle kasit kavramı vurgulanmıştır. Geason'a (1989) göre ise tüm tahripçi davranışların kasıtlı olmadığını ve kasıtsız tahripçi davranışların da olabileceğini belirtmiştir. Tahripçiliğin ve tahripçilerin olumsuz etkileri günlük hayatta yoğun bir şekilde hissedilmektedir (Doğan, 2011). Hem genel anlamda hem de eğitim alanında her yıl binlerce tahripçilik olayları meydana gelmektedir.

"1 Ekim 1992 tarihli Sabah gazetesi'nde "PTT'nin Başlı Dertte" başlığı ile yayımlanan bir haberde, İstanbul'da kimliği belirsiz kişiler tarafından kentin çeşitli yerlerindeki ankesörlerin kırılıp jetonların çalındığı, bu yolla PTT'nin milyarlarca varan kayıplara uğratıldığı belirtilmektedir" (Öğülmüş, 1993). 19 Mart 2007 tarihli Radikal gazetesi'nde "Bir Vandallar Vuruyor Bir Kent Soyguncuları" başlığı ile yayımlanan bir haberde, vandalların kent ekonomisine verdiği zarar 10 milyon TL'yi bulmaktadır. Vandallar bankları denize atmakta, spor sahalarındaki potaları kırmakta, heykelleri parçalamakta, durakları boyamaktadır. 2006'da kırılan, denize atılan 2 bin 300 bank yenilendi. 57 çocuk oyun grubu yeniden yapıldı, 32 spor sahasında kırılan potalar tamir edildi. 131 milyon 51 bin TL bütçeli Park ve Bahçeler Müdürlüğü vandalizme bir yıl içinde 10 milyon TL masraf yapmıştır. Vandalizmin İETT'ye zararı da yıllık 40 bin TL'nin üzerinde ve sırf otobüs ayna ve camlarında meydana gelen hasarlar için belediyeden her yıl 20 bin TL çıkmaktadır." haberleri yayımlanmıştır. Yine 29 Aralık 1997 tarihli Milliyet gazetesinde yer alan bir haberde; trenlere 1991 ile 1997 yılları arasında 25317 taşlı saldırıda bulunduğu, 6.900.171.000 liralık maddi hasar meydana geldiği belirtilmektedir (Yavuzer, 1998).

"1971 yılında New York bölgesindeki okullarda çeyrek milyon cam kırılmış, bunların onarımı için de 1.3 milyon dolar harcanmıştır. Diğer alanlarda kundaklama yoluyla çıkarılan yangınlar büyük zararlara neden olmuştur. 1970'li yıllarda yazarlar, tahripçiliğin maliyetini yıllık yüz ile iki yüz milyon dolar olarak tahmin etmektedirler. Son tahminler ise bu rakamın beş yüz milyon dolar seviyesine çıktığını göstermektedir" (Cuorsen, 1976:7-8 Akt. Doğan ve Demir, 2012:134). Yapılan başka bir araştırmada tahripçilik olayları, Gauteng ve KwaZulu Natal eğitim departmanlarını sırasıyla R40 milyon ve R48 milyon zarara uğratmıştır (Mthshali, 2001; akt. De Wet, 2004).

Black (2002) "Tahripçiliğin Kökenleri" başlıklı yazısında, Ohio bölgesindeki üç okulda meydana gelen kundaklama olayları sonucunda her bir okula yaklaşık bir milyon dolar masraf ettiğini belirtmiştir. Ohio bölgesinin bu konuda tek olmadığını belirten Black, Kuzey Dakota'da Beulah Lisesi'nin de Mart 2000'de tahripçilerin saldırısına uğradığını, kitaplara, bilgisayarlara, masa ve pencerelere zarar verdiklerini ilave etmiştir. Yine Ağustos 2001'de New Hampshire'da Danville Orta Okulu'nda, iki gencin iki saat boyunca sınıflardaki kapı ve pencereleri; ayrıca telefon, yangın alarmları ve mobilyaları kırarak 100.000 dolara mal olan bir zarara sebep olduklarını eklemiştir" (akt. Tarcan, 2007:49).

Sorun bu kadar ciddi olmasına rağmen dile getirilmemekte ve sorunun ne olduğu konusunda yeteri kadar araştırma yapılamamaktadır. Bu anlamda bilim adamlarının çoğu okul tahripçiliğinin önemli bir konu

olduğundan ve okul tahripçiliğine bilimsel literatürde yeterli dikkatin çekilmediğinden hemfikirlerdir (Tygart, 1988).

Okullarda tahripçilik olaylarının yaşanması daha çok ergenlik dönemine denk gelmektedir. Biyolojik, psikolojik, zihinsel ve sosyal açıdan bir gelişme ve olgunlaşmanın yer aldığı çocukluktan erişkinliğe geçiş olarak adlandırılan ergenlik döneminde birey bir dizi bedensel değişimle uğraşır; bedensel özelliklerini kabul etme, yaşlılarıyla olgun ilişkiler kurma, bir mesleğe, evliliğe, aile yaşamına hazırlanma gibi gelişim görevleriyle karşı karşıya kalmaktadır (Demirbaş, 2009).

Jean Jacques Rousseau, ergenliği tarif ederken bir yandan kriz sözcüğünü kullanmakta diğer yandan fırtınalı devrim, coşmuş aslan gibi güce gönderme yapan ifadeler kullanmaktadır. Bu güç denetlenmesi zor ve tehlikeli olabilecek bir güçtür. "Ancak Rousseau ergenlik dönemini tarif ederken her iki cinsten çocuklar arasındaki benzerliğe dikkati çekip ergenliği başlatan bedensel farklılaşmaya üstü kapalı olarak değinmiştir. Böylece Rousseau, yüzyıllar öncesinde, ergenlikteki bedensel değişikliklerin bu dönemde farklı bir boyut kazanan şiddet olgusuyla bağıntılı olduğunu sezmiştir (Kayaalp, 2008). Bu dönemde ergen için akranlarınca kabul edilme, beğenilme, onlara uyum sağlama ve kendilerini akranlarına ispatlama uğruna tahripçi davranışlarında bulunma eğilimi ortaya çıkmaktadır (Tarcan, 2007). Tahripçi davranışların bu dönemde meydana gelmesi veya bu dönemde artması yapılan araştırmalarda da ortaya konmaktadır.

Yapılan bir araştırmada, öğrencilerin ortaöğretim döneminde tahripçiliğe daha meyilli olduklarını ortaya koymuştur. Bu araştırmada tahripçiliğin öğrenciler tarafından algılama düzeyi 9.sınıf öğrencilerinde (x: 2.91), 10.sınıf öğrencilerinde (x: 2.91), 11.sınıf öğrencilerinde (x: 3.06), 12.sınıf öğrencilerinde (x: 3.06) olarak bulunmuştur (Doğan ve Demir, 2012). Öğrencilerin sınıf düzeyi yükseldikçe tahripçiliğin daha sık yaşandığı sonucu çıkarılabilir. Tam tersine Efilı (2008) ortaöğretim öğrencilerinin saldırganlık puanlarının sınıf düzeylerine göre aritmetik ortalamalarını lise1'de 110.62, lise-2'de 105.68 ve lise3'te ise 110.17 olarak bulmuştur. Öğrencilerin saldırganlık oranları lise-1'de en yüksek iken lise-2'de ise daha düşük düzeyde bulunmuştur.

Austin ve diğ. (2002) 1995-2000 yılları arasında okullarda yaşanan tahripçi olayların, 7. 9. ve 11. sınıf öğrencilerinin görüşlerine göre yüzdelik oranlarını verdiği bir çalışma yapmışlardır. Bu çalışmaya göre; tahripçi olayının yaşandığını yüzdelik olarak en çok rapor eden sınıf 9. sınıflardır. Yine bu oran 11. sınıflarda en aza inmektedir. 9. sınıfların 7. ve 11. sınıflara göre daha fazla tahripçilik olayını rapor etmiş olmaları, lise birinci sınıfın bir geçiş dönemi olmasına ve arkadaşlık ilişkilerinin diğer iki sınıfa göre daha zayıf olmasına bağlanabilir (akt. Doğan, 2011).

Eroğlu (2009) lise ve üniversite öğrencilerinin üzerine yaptığı karşılaştırmalı bir çalışmada saldırganlık davranışı fiziksel saldırganlık alt boyutunda lise öğrencilerinin puan ortalamalarının 20.05 üniversite öğrencilerinin puan ortalamalarının ise 15.25 olduğunu görmüştür. Sözel saldırganlık alt boyutunda ise lise öğrencilerinin puan ortalamalarının 13.09 üniversite öğrencilerinin puan ortalamalarının ise 12.99 olduğu sonucuna ulaşmıştır. Bu bulgulara göre lise öğrencilerinin üniversite öğrencilerinden daha fazla sözel ve fiziksel saldırganlık davranışı sergiledikleri sonucuna ulaşılmıştır. Kapçı (2004)'nın yaptığı bir çalışmaya göre; öğrencilerin yarısına yakın bir bölümünün (%40) bedensel, sözel, duygusal ya da cinsel zorbalığa maruz kaldıklarını belirtmişlerdir.

ABD'de 1987 yılı suç istatistiklerine bakıldığında suç işlemleri nedeniyle yakalananların %46.5'inin 25 yaşın altında olduğu saptanmıştır. Bu sonuçlara göre medeni hale, ekonomik statüye, ırka, cinsiyete ve eğitim durumuna bakılmadan bile genç yaşta bireylerin daha sık ve daha çok suç işledikleri söylenebilir (Tarcan,

2007:13). "FBI'nın raporlarına göre okul tahripçiliği nedeniyle tutuklananların %77'si 18 yaş altındadır" (Akt. Doğan 2011:21).

Ögel, Tarı ve Eke (2005) suç, şiddet ve madde kullanımı gibi davranışların ortaya çıktığı ve sorun halinde yaşandığı dönemin daha çok 15-17 yaş grubu olduğu ve bu yaşlardan sonraki dönemlerde (17 ve sonrası) bu tür davranışların azaldığını belirtmişlerdir. Balkıs, Duru ve Buluş'un 2005'te yaptıkları bir çalışmaya göre 15 yaş grubunda yer alan öğrencilerin şiddete yönelik puan ortalamalarının diğer yaş gruplarındaki öğrencilerin puan ortalamalarından daha yüksek çıkmıştır.

1.1. Tahripçiliğin Nedenleri

Bireyleri ve toplumları şiddete, saldırganlığa veya tahripçiliğe yönlendiren bazı nedenler vardır. Bu görüşlerden en eskisi saldırganlığın insanların biyolojik yapısında var olduğunu savunan görüştür. Bu görüşün en önemli savunucularından biri de Freud'dur (Eroğlu, 2009). Bu görüşteki araştırmacıların ortak noktaları şiddeti kalıtımla ilişkilendirmeleridir. Bazı bilim adamları ise şiddetin kalıtımla açıklanmayacağını aslında şiddetin temel sebebinin sosyal öğrenme olduğunu öne sürmüşlerdir (Enserink, 2001; Dinçtürk, 2007; Eroğlu, 2009; Avcı, 2010; Yavuzer, 2011).

"Sosyal Öğrenme kuramcıları insanların doğuştan saldırgan olmadığını saldırganlığın toplumsallaşmanın sonucu ortaya çıktığını ileri sürmüşlerdir" (Eroğlu, 2009:207). Dinçtürk'e (2007) göre tahripçiliğin sosyal öğrenme sonucu kazanıldığı şu örnekle somutlaştırmaktadır: telefon kulübesinin jetonu yutması nedeniyle bir babanın kulübeyi yumruklaması ve bunu gören oğlunun daha sonraki dönemlerde benzer davranışı tekrarlaması sosyal öğrenmeyi (Zülâl, 2001) ispatlamaktadır.

Bazı bilim adamlarına göre bireyleri tahripçiliğe yönlendiren temel etken ise bireylere uygulanan fiziksel şiddet olarak ele almışlardır (Weagraff & Donaldson, 1998; akt. Yöndem & Bıçak, 2008). Şiddete uğrayan kişinin şiddet uygulaması (Göka, 1989; Kepenekçi & Özcan, 2002; Mahiroğlu & Buluç, 2003; Ögel, Tarı ve Eke, 2005; Gürdilek, 2006; Kızmaz, 2006; Ayan, 2007; Koç, 2007; Yavuzer, 2011; Yılmaz, 2011; Ünalmiş & Şahin, 2012) kaçınılmazdır ve bunun sonucu birey öfkesini ya topluma ödetir ya da mal üzerinde tahripçi davranışlarda bulunarak giderir.

Tahripçi davranışın toplumun birey üzerindeki etkisinden kaynaklandığını ve toplumun iç dinamikleriyle bağlantılı olarak meydana geldiğini ifade eden Burcu, Danacıoğlu ve Vazsonyı'ya (2007) göre gençler arasında saldırganlık içeren davranışların sergilenmesinde grup içi etkileşim sürecinin, diğer bir ifadeyle gencin ait olduğu grubun önemli görülen ve yerine getirilmesi beklenen davranış ve rolleri önemli gözükmektedir. "Biz" duygusunun yönlendirilmesiyle gençler bir arkadaş grubuna ait olma ya da bu aitliği devam ettirme adına okuldan kaçma, adi hırsızlık, tahripçilik gibi bazı sapmış davranışları yerine getirebilmektedir. "Biz" duygusuyla hareket eden ergen akranlarınca kabul edilme, beğenilme ve onlara uyum sağlama (Tarcan, 2007) uğruna sayılan tüm bu davranışları yerine getirmede büyük bir sorumluluk hissetmesi (Burcu, Danacıoğlu ve Vazsonyı, 2007) ergeni şiddete yönlendirebildiği gibi genç bireyin sonunu da hazırlayan bir etken olabilmektedir.

Tahripçiliğin nedenlerini açıklayan en kapsamlı model Sosyal Psikolojik Modeldir (DeMore, Fisher & Baron, 1988; akt. Yavuzer, 1998). Bu modele göre tahripçiliğin nedenleri iki kavramla açıklanır. Bunlardan biri algılanan eşitsizlik düzeyi (akt. Ayhan, 2006) diğeri ise algılanan denetim düzeyidir. Algılanan eşitsizlik; bireyin kendisine eşit davranılmadığına, haksızlık yapıldığına ilişkin kişisel inancıdır. Tahripçiliğin altında yatan temel

güdü algılanan eşitsizliktir. Bireyin algıladığı eşitsizlik düzeyi yüksek ise, yani ortada bir haksızlık olduğuna inanıyorsa, haksızlığın kaynağı olarak algıladığı sistemin sembolü olan nesnelere tahrip ederek tepki gösteriyor veya öç almaya çalışıyor olabilir. Ancak, eşitsizlik algısı sonucunda her birey tahripçiliğe başvuramaz. Tahripçiliğe neden olan en önemli etmen birey tarafından algılanan denetim düzeyidir. Bireyin ortada bir eşitsizlik, haksızlık olduğuna inancı yüksek bile olsa, bu eşitsizliğin yasal yollarla giderebileceğine inancı varsa tahripçiliğe başvurmayabilir; fakat eşitsizliğin sistem içindeki yasal yollarla giderebileceğine olan inancı kaybolmuşsa, bu duruma bir tepki olarak ve psikolojik düzeyde eşitliği sağlamak düşüncesiyle tahripçiliğe başvurabilir.

2. YÖNTEM

Bu araştırmada, genel tarama modeli kullanılmış ve çalışma ilişki ve farklılık çözümlemesi çerçevesinde yapılandırılmıştır.

2.1. Evren ve Örneklem

Araştırmanın evrenini Şanlıurfa ili Siverek ilçesinde bulunan ve ortaöğretim devlet okullarının genel liselerinde eğitim gören öğrenciler oluşturmaktadır. Araştırmanın örneklemini ise 2012-2013 eğitim-öğretim yılında Şanlıurfa ili Siverek ilçesinin devlet okullarının genel liselerinde eğitim gören ve basit tesadüfi yöntemle seçilen 600 ortaöğretim öğrencisi oluşturmaktadır. Katılımcıların demografik özelliklerine ait bilgiler şu şekildedir: a) cinsiyet: Kız %48.5, Erkek %51.5 b) yaş: 14 yaş %5.5, 15 yaş %42, 16 yaş %32.7, 17 yaş %17.3, 18 yaş %2.2, 19 yaş %0.3 c) gelir: 750 TL ve altı %31.8, 751-1500 TL %40, 1501-2500 TL %18, 2501 TL ve üstü %8.3

2.2. Soru Hazırlama

Çalışmanın ilk aşamasında araştırmacı tarafından ilgili literatür taraması yapıldıktan sonra tahripçilik (Vandalizm) ile ilgili soru havuzu oluşturulmuştur. Konu ile ilgisi olduğu düşünülen soruların içerikleri hakkında akademisyenlerin görüşleri ve eleştirileri alındıktan sonra bazı sorular çıkartılmış, bazı sorularda da değişiklikler yapılmıştır. Bu aşamanın sonunda tahripçilik ile ilgili 48 soruluk bir anket hazırlanmıştır. Bu soruların ortalamaları ve standart sapmaları Tablo 1'de verilmiştir.

Tablo-1. Ergen Vandalizm (Tahripçilik) Ölçek Maddelerinin Ortalamaları ve Standart Sapmaları

Maddeler	Ortalama	Standart Sapma	Maddeler	Ortalama	Standart Sapma
1	2,42	1,425	25	1,47	1,110
2	1,99	1,348	26	1,21	,784
3	1,32	,912	27	1,17	,676
4	1,30	,909	28	1,22	,817
5	1,21	,735	29	1,20	,768
6	1,20	,778	30	1,22	,783
7	1,25	,833	31	1,59	1,256
8	2,01	1,487	32	1,22	,782
9	1,46	1,080	33	1,19	,767
10	1,22	,813	34	1,20	,776
11	1,18	,720	35	1,20	,760
12	1,16	,681	36	1,20	,749
13	1,20	,755	37	1,21	,754
14	1,28	,892	38	1,20	,749

15	1,22	,773	39	1,29	,867
16	1,18	,690	40	1,18	,731
17	1,24	,838	41	1,21	,796
18	1,33	,916	42	1,32	,917
19	1,18	,716	43	1,21	,761
20	1,19	,721	44	1,28	,899
21	1,31	,912	45	1,26	,878
22	1,25	,854	46	1,20	,773
23	1,28	,876	47	1,18	,744
24	1,20	,771	48	1,20	,789

Tablo 1'e bakılacak olursa ortalaması en düşük madde 12. madde iken ortalaması en yüksek madde 1. maddedir. Ayrıca standart sapması en düşük madde 27. madde iken standart sapması en yüksek madde 8. maddedir. Buna göre maddelerin ortalamaları 1.16 ile 2.42 arasında standart sapmaları ise .676 ile 1.487 arasında değişmektedir.

Tablo-2. Ölçme Aracına Verilen Cevapların Değerleri

1	2	3	4	5
Hiçbir zaman	Nadiren	Bazen	Sık sık	Her zaman

Tablo 2'deki sonuçlara bakılacak olursa anketteki her bir ifade 5'li likert tipi derecelendirme ile (1= Hiçbir zaman, 2= Nadiren, 3= Bazen, 4= Sık sık ve 5= Her zaman) ölçülmektedir. Yapılan derecelendirmelere en düşük bir (1) ve en yüksek beş (5) puan verilerek yapılmaktadır.

2.3. Uygulama

Araştırmaya katılan kişilerin gönüllü ve objektif olmaları esas alınmıştır. Ölçek formu dağıtılmadan önce katılımcıların araştırma ve ölçek ile ilgili bilgi sahibi olmaları sağlanmış ve katılımcılardan isimlerini yazmamaları istenmiştir. Her uygulama ortalama olarak 40 dakika sürmüştür.

3. BULGULAR

3.1. Geçerlilik

Ölçek geliştirme sürecinde öncelikle ölçeğin özgün formu 48 madde olarak belirlenmiş ve ölçeğin geçerlilik-güvenirlilik çalışmasında 600 öğrenci örneklem olarak alınmıştır.

Tahripçilik ölçeğinin açımlayıcı faktör analizinde 11 (13, 16, 17, 18, 19, 25, 26, 36,37, 38, 39) madde iki faktöre birden yüklenip faktör yapısını bozduğu için bu 11 madde analizden çıkartılıp ölçeğin faktör analizi tekrar yapılmıştır. Bu faktör analizi sonucunda ölçeğin formu toplam 37 madde olarak belirlenmiş ve bu maddeler değerlendirilmeye alınmıştır.

Bu ölçek madde yapılarına göre okul çalışanlarının eşyalarına yönelik tahripçilik (10 madde), okula yönelik tahripçilik (9 madde) ve sınıfa yönelik tahripçilik (18 madde) olmak üzere 3 gruba ayrılmıştır. Daha sonra bu maddeler uzman görüşlerine sunulmuş, uzmanlardan alınan dönütler doğrultusunda gerekli düzenlemeler yapılarak ölçeğe son şekli verilmiştir.

Katılımcıların kendilerini her bir madde için 5 "Her zaman" ve 1 "Hiçbir zaman" aralığında değerlendirmeleri istenmiştir. Bu değerlendirme sonucunda ölçekte alınabilecek en yüksek puan 185, en düşük puan ise 37 olarak

belirlenmiştir. Bu değerlendirmeye birlikte, öğrencilerin aldığı puan oranına göre tahripçi davranışlarda bulunma oranı ortaya çıkmaktadır.

Bu araştırmada ölçeğin yapı geçerliliğini sınamak için faktör analizi yapılmıştır. Faktör analizi; birbiriyle ilişkili p tane değişkeni bir araya getirerek az sayıda ilişkisiz ve kavramsal olarak anlamlı yeni değişkenler (faktörler, boyutlar) bulmayı, keşfetmeyi amaçlayan çok değişkenli, bir istatistiksel tekniktir (Büyüköztürk, 2012). Faktör analizi, tüm veri yapıları için uygun olmayabilir. Verilerin faktör analizi için uygunluğu Kaiser-Meyer-Olkin (KMO) katsayısı ve Barlett Küresellik (Sphericity) Testi ile incelenebilir. KMO katsayısı, veri matrisinin faktör analizi için uygun olup olmadığını, veri yapısının faktör çıkarma için uygunluğu hakkında bilgi verir. Faktörleştirilebilirlik (factorability) için KMO'nun .60'dan yüksek çıkması ve Barlett testinin anlamlı bulunması verilerin faktör analizi için uygun olduğunu gösterir (Büyüköztürk, 2012). Kaiser-Meyer-Olkin (KMO) ve Barlett testlerinin sonuçları Tablo 3'te verilmiştir.

Tablo-3. Ergen Vandalizm Ölçeğinin Kaiser-Meyer-Olkin (KMO) ve Barlett Testlerinin Sonuçları

Kaiser-Meyer-Olkin Örneklem Uyum Ölçüsü	.951
Barlett Küresellik Testi	$X^2 = 21115,184$ $p = .000$

Tablo 3'teki sonuçlara bakılacak olursa "Ergen Vandalizm Ölçeği" için 600 öğrenci üzerinde yapılan faktör analizinde KMO .951 çıkmıştır. Bu durum örneklem büyüklüğünün faktör analizi için uygun olduğunu göstermektedir. Barlett Küresellik Testi sonucu da anlamlı bulunmuştur [$X^2 = 21115,184$ $p < .01$]. Bu veriler faktör çıkartmak için uygun olduğunu göstermektedir.

Ölçeğin faktör yapısının açıklayıcı faktör analizi ile temel bileşenler yöntemi ile araştırılması neticesinde özdeğeri 1'in üzerinde olan üç (3) faktör belirlenmiştir. Bu faktörle ilgili detaylı bilgi Tablo 4'te verilmiştir.

Tablo-4. Ergen Vandalizm Ölçeğinin Açıklayıcı Faktör Analizi Sonucu

Faktör 1	Döndürülmüş Faktör Değeri	Madde-Toplam Korelasyonu	Faktör 2	Döndürülmüş Faktör Değeri	Madde-Toplam Korelasyonu	Faktör 3	Döndürülmüş Faktör Değeri	Madde-Toplam Korelasyonu
30	.807	.811	43	.784	.832	11	.746	.776
32	.770	.775	41	.761	.821	5	.682	.729
29	.722	.800	44	.747	.747	12	.680	.673
28	.714	.734	45	.705	.751	6	.678	.761
33	.689	.798	48	.684	.779	10	.655	.597
34	.679	.760	47	.676	.836	7	.647	.679
27	.654	.756	46	.652	.765	3	.641	.666
35	.645	.827	42	.635	.671	4	.608	.618
24	.572	.795	40	.612	.811	15	.564	.542
20	.535	.793				9	.511	.523
						14	.489	.410
						1	.813	.709
						2	.795	.715
						8	.653	.559
						31	.529	.552
						23	.703	.793
						21	.667	.737

		22	.656	.738
Açıklanan Varyans: %19.376	Açıklanan Varyans: %17.967	Açıklanan Varyans: %34.672		
Özdeğer: 19.963	Özdeğer: 2.570	Özdeğer: 4.110		
Tüm Ölçek için Cronbach-Alpha: .969				
KMO: .951 ve Barlett Küresellik Testi [$X^2 = 21115,184$ $p < .01$].				

Tablo 4'teki sonuçlara bakılacak olursa "Ergen Tahripçilik Ölçeği"ni oluşturan maddelerin açımlayıcı faktör analizinde; Faktör 1'in madde toplam korelasyonu .734 ile .827 aralığında maddelerin döndürülmüş faktör yük değerleri .535 ile .807 aralığında, Faktör 2'nin madde toplam korelasyonu .671 ile .836 aralığında maddelerin döndürülmüş faktör yük değerleri .612 ile .784 aralığında ve Faktör 3'ün madde toplam korelasyonu .410 ile .793 aralığında maddelerin döndürülmüş faktör yük değerleri .656 ile .746 aralığında değişmektedir. Buna göre "Ergen Tahripçilik Ölçeği"ni oluşturan maddelerin açımlayıcı faktör analizinde madde toplam korelasyonları .410 ile .836 aralığında, maddelerin faktör yükleri ise .489 ile .813 arasında değişmektedir. Ayrıca birinci faktörün özdeğeri 19.963 açıkladığı varyans %19.376, ikinci faktörün özdeğeri 2.570 açıkladığı varyans %17.967, üçüncü faktörün özdeğeri 4.110 açıkladığı varyans %34.672 olarak bulunmuştur. Buna göre üç faktörlü yapı varyansın %72.015'ini açıklamaktadır. Vandalizm ölçeğinin varimaks (varimax) yöntemi ile döndürülmüş açımlayıcı faktör analiz sonucunda elde edilen üç faktörlü yapı aşağıda detaylı bir şekilde sunulmuştur:

- Faktör 1'de (okul çalışanlarının eşyalarına yönelik tahripçilik) 20, 24, 27, 28, 29, 30, 32, 33, 34 ve 35 numaralı maddeler yer almaktadır ve toplam varyansın %19.376'sını açıklamaktadır.
- Faktör 2'de (okula yönelik tahripçilik) 40, 41, 42, 43, 44, 45, 46, 47 ve 48 numaralı maddeler yer almaktadır ve toplam varyansın %17.967'sini açıklamaktadır.
- Faktör 3'de (sınıfa yönelik tahripçilik): 1, 2, 3, 4, 5, 6, 7, 8, 9, 10, 11, 12, 14, 15, 21, 22, 23 ve 31 numaralı maddeler yer almaktadır ve toplam varyansın %34.672'sini açıklamaktadır.

Alınan uzman görüşü ve analizler sonucu Ergen Tahripçilik Ölçeği'nin öğrencilerin tahripçi davranışlarda bulunma düzeyini ölçme bakımından geçerli bir ölçek olduğuna karar verilmiştir.

3.2. Güvenirlilik

Tüm ölçeğin iç tutarlılık katsayısı (Cronbach Alpha) .969 olarak bulunmuştur. Ayrıca her bir faktörün de iç tutarlılık katsayıları kendi içerisinde hesaplanmıştır. Buna göre; Faktör-1'in iç tutarlılık katsayısı .958, Faktör-2'nin iç tutarlılık katsayısı .955 ve Faktör-3'ün iç tutarlılık katsayısı .922 olarak bulunmuştur. Test maddelerinin ölçtüğü özelliklerin, örneklediği davranışların benzeşik olması bu tür güvenilirliği yükseltecektir. Bu nedenle psikolojik bir test için hesaplanan güvenilirlik katsayısının .70 ve daha yüksek olması test puanlarının güvenilirliği için genel olarak yeterli görülmektedir (Büyüköztürk, 2012).

Tablo-5. Ergen Vandalizm Ölçeğinin Madde ve Güvenirlilik Analiz Sonuçları

	Ort.	SS	Madde Çıktığında Ölçek Ortalaması	Madde Çıktığında Ölçek Varyansı	Madde-toplam Korelasyonu	Madde Çıktığında Cronbach-Alpha
1	2, 97	1,412	45,19	444,724	0,445	0,970
2	1, 93	1,312	45,64	447,208	0,447	0,970

3	1, 28	0,856	46,29	447,303	0,695	0,968
4	1, 27	0,876	46,30	448,785	0,637	0,968
5	1, 20	0,723	46,37	449,671	0,750	0,967
6	1, 17	0,714	46,40	448,875	0,787	0,967
7	1, 22	0,802	46,35	447,367	0,743	0,967
8	1, 98	1,483	45,59	442,531	0,456	0,970
9	1, 44	1,068	46,13	446,054	0,576	0,968
10	1, 21	0,865	46,36	450,104	0,609	0,968
11	1, 16	0,687	46,41	451,207	0,738	0,967
12	1, 15	0,646	46,42	453,638	0,696	0,968
14	1, 25	0,864	46,32	451,812	0,573	0,968
15	1, 20	0,74	46,37	451,812	0,662	0,968
20	1, 16	0,671	46,41	450,893	0,767	0,967
21	1, 28	0,898	46,28	446,486	0,683	0,968
22	1, 22	0,825	46,35	448,502	0,687	0,968
23	1, 26	0,865	46,31	446,244	0,718	0,967
24	1, 19	0,755	46,38	447,385	0,790	0,967
27	1, 14	0,622	46,43	453,043	0,747	0,968
28	1, 19	0,785	46,37	447,769	0,747	0,967
29	1, 16	0,708	46,41	449,588	0,769	0,967
30	1, 18	0,725	46,39	450,260	0,728	0,967
31	1, 52	1,193	46,05	441,734	0,599	0,968
32	1, 18	0,734	46,39	449,734	0,736	0,967
33	1, 15	0,696	46,42	449,503	0,787	0,967
34	1, 18	0,762	46,39	447,487	0,779	0,967
35	1, 17	0,719	46,39	446,994	0,846	0,967
40	1, 15	0,683	46,41	449,431	0,804	0,967
41	1, 17	0,741	46,39	448,322	0,776	0,967
42	1, 28	0,88	46,29	444,883	0,742	0,967
43	1, 18	0,723	46,39	449,170	0,767	0,967
44	1, 25	0,862	46,32	446,370	0,716	0,967
45	1, 23	0,844	46,34	446,004	0,743	0,967
46	1, 18	0,741	46,39	448,296	0,777	0,967
47	1, 15	0,669	46,42	450,172	0,796	0,967
48	1, 17	0,724	46,40	450,378	0,726	0,967

jedus

Ölçeğin madde korelasyonu verilerin ölçeğin her bir maddesinde aldıkları puan ile tüm ölçekten aldıkları puan arasındaki madde-toplam korelasyon katsayısı hesaplanarak elde edilmiştir. Tablo 5'te elde edilen en düşük madde-toplam korelasyonu katsayısı .445 en yüksek katsayısı ise .846 bulunmuştur ($p < .01$). Ayrıca madde çıktığında ölçek ortalaması 45.19 ile 46.43, ölçek varyansı 441.734 ile 453.638 ve cronbach alphası .967 ile .970 aralığında değişmektedir.

4. TARTIŞMA ve SONUÇ

Bu çalışmanın amacı, tahripçi davranışlarda bulunan bireylerin tahripçilik düzeylerini belirlemeye yönelik bir ölçek geliştirmektir. Çalışma grubunu, devlet okullarının genel liselerinden okuyan 600 ortaöğretim öğrencisi oluşturmuştur. Bunların %48.5'i (s: 291) kız, %51.5'i ise (s: 309) erkek öğrenciler oluşturmaktadır. Öğrencilerin %5.5'si (s:33) 14 yaşında, %42'si (s:252) 15 yaşında, %32.7'si (s:196) 16 yaşında, %17.3'ü (s:104) 17 yaşında, %2.2'si (s:13) 18 yaşında ve %0.3'ü (s:2) ise 19 yaşındadır. Öğrencilerin yaş aralığı 14-19 olup yaş ortalaması 15.69'dur. Öğrencilerin aile gelir düzeyine bakıldığında öğrencilerin %31.8'i (s:191) aile gelir düzeyi 750 TL ve altı, %40'ı (s:240) aile gelir düzeyi 751-1500 TL arasında, %18'i (s:108) aile gelir düzeyi 1501-2500 TL arasında ve %8.3'ü (s:50) ise aile gelir düzeyi 2501 TL ve üstünü oluşturmaktadır.

Bu araştırmada örneklem olarak ortaöğretim öğrencilerin seçilmesinin sebebi bireylerin ergenliğe geçişle beraber daha da saldırganlaşmasıdır (Kayaalp, 2008). Bu dönemde ergen için akranlarınca kabul edilme, beğenilme ve onlara uyum sağlama çok önemlidir (Tarcan, 2007). Burcu, Danacıoğlu ve Vazsonyı'ya (2007) göre ise arkadaş grubuyla etkileşim içine girmek, arkadaş ilişkilerini geliştirmek ve sürdürmek, akranlarıyla bir grup oluşturmak, bu grubun geçerli norm ve değerlerine uygun davranmak genç için oldukça anlamlıdır. Arkadaş grubunda genç için arkadaşlarıyla sıklıkla zaman geçirmek, bulunduğu arkadaş grubunda diğerleri gibi davranmak, diğerleri gibi düşünmek ve duyumsak, diğerleriyle ortak faaliyetlerde bulunmak ve ortak faaliyetlerde bulunmayı önemli görmek vazgeçilmez davranışlardandır. Genç birey arkadaşlarıyla olan ilişkilerini sürdürmek için sayılan bu tüm davranışları yerine getirmede büyük bir sorumluluk hissetmektedir.

Burcu ve arkadaşlarının (2007)'de yaptıkları bir araştırmada; gençlerin arkadaş grubuna sahip olmalarının onların okul mallarına zarar verme davranışını arttırdığı sonucuna ulaşmışlardır. Gençlerin arkadaşlarının düşüncelerinden ve yaptıklarından etkilenme dereceleri arttıkça okul mallına zarar verme davranışlarının sıklığı da artmaktadır. Genç arkadaşlarıyla ilgi ve faaliyetlerinin ortak olma oranı arttıkça gençlerin okul mallına daha fazla zarar vermeleri beklenmektedir. Bunun için ergenlik dönemine henüz yeni giren gençleri spor faaliyetlerine, hobiler edinmeye, gençlik kulüplerine, okul sonrası etkinliklere, dini programlara, yaşadığı mahalleyi temiz tutma gibi toplumsal projelere katılmaları teşvik edilmelidir (Özen, Gülaçtı ve Çıkkılı, 2004).

Burcu ve arkadaşlarının (2007)'de yaptıkları başka bir araştırmaya göre; gençlerin arkadaşlarıyla geçirdikleri zaman, arkadaşlarının düşünce ve yaptıklarından etkilenme dereceleri ve arkadaşlarıyla ortak ilgi ve faaliyetlerinin dereceleri arttıkça, duvara yazı yazma, duvarı boyama, otobüs ve sinema koltuklarını kesme, aile mallına zarar verme ve okul mallına zarar verme davranışlarında artış olduğu tespit edilmiştir.

Balkıs ve arkadaşlarının (2005)'de yaptıkları bir çalışmada; arkadaş grubunun şiddete verdiği değer ve şiddet eğilimi arasında pozitif; aidiyet duygusunun bir fonksiyonu olarak okula bağlılık arasında negatif ilişkiler olduğu sonucuna varmışlardır. Bir diğer deyişle şiddet eğilimi yüksek bireyler, kendilerini okulun anlamlı bir parçası olarak algılamamakta, şiddetin arkadaş grubu içerisinde olumlu bir değer olarak algılanması, bireyin şiddete yönelik eğilimlerini artırmaktadır.

Ölçek için yapılan açımlayıcı faktör analizi sonucunda ölçeğin üç faktöre ayrıldığı görülmüştür: Bunlar: okul çalışanlarının eşyalarına yönelik tahripçilik, okula yönelik tahripçilik, sınıfa yönelik tahripçilik. Bu üç faktörlü yapı incelendiğinde; birinci faktörün özdeğeri 19.963 açıkladığı varyans %19.376, ikinci faktörün özdeğeri 2.570 açıkladığı varyans %17.967, üçüncü faktörün özdeğeri 4.110 açıkladığı varyans %34.672 olarak bulunmuştur. Buna göre üç faktörlü yapı varyansın %72.015'ini açıklamaktadır. Özgün formu Oruç (2008) tarafından geliştirilmiş ve daha sonra Doğan (2011) tezinde kullanmak üzere geliştirdiği 26 soruluk tek boyutlu "Okul

Tahripçiliği Anketi"ni 1246 genel lise öğrenci üzerinde uygulanmış ve bu uygulama sonucunda ölçeğin açıklanan varyansı %70 olarak bulmuştur (Doğan, 2011).

Tahripçilik ölçeğinin geçerliliğini sınamak için oluşturulan maddelerin açımlayıcı faktör analizinde madde toplam korelasyonları .410 ile .836 aralığında, maddelerin döndürülmüş faktör yük değerleri ise .489 ile .813 arasında değişmektedir. Oruç'un (2008) "Okul Tahripçiliği Anketi" maddelerin geçerliliğini sınamak için yaptığı açımlayıcı faktör analizinde madde toplam korelasyonlarını .43 ile .71 arasında, maddelerin döndürülmüş faktör yük değerleri ise .52 ile .78 arasında bulmuştur (Doğan, 2011). Oruç'un (2008) yaptığı güvenilirlik çalışmasında elde ettiği bu verilerin (açımlayıcı faktör analizin madde toplam korelasyonu ve döndürülmüş faktör yük değerleri) araştırmamızda elde ettiğimiz verilere yakın olması bakımından karşılaştırıldığında "Ergen Tahripçilik (Vandalizm) Ölçeği" geçerli bir çalışma olduğu yorumu yapılabilir (Doğan, 2011).

Faktörleştirilebilirlik için KMO'nun .60'dan yüksek çıkması ve Barlett testinin anlamlı bulunması verilerin faktör analizi için uygun olduğunu gösterir (Büyüköztürk, 2012). Tahripçilik ölçeği için yapılan faktör analizinde ise KMO .951 çıkmıştır. Bu durum örneklem büyüklüğünün faktör analizi için uygun olduğunu göstermektedir. Barlett testi sonucu da anlamlı bulunmuştur [$X^2 = 21115,184$ $p < .01$].

Ölçeğin güvenilirlik analizi sonucunda ölçeğin cronbach-alfası .969 olarak bulunmuştur. Doğan'ın (2011) tezinde kullanmak üzere geliştirdiği "Okul Tahripçiliği Anketi"ni 1246 genel lise öğrenci üzerinde uygulanmış ve bu uygulama sonucunda ölçeğin cronbach alfası'nı .94 olarak bulmuştur. Ayrıca her bir faktörün de iç tutarlılık katsayıları kendi içerisinde hesaplanmıştır. Buna göre; Faktör 1'in iç tutarlılık katsayısı .958, Faktör 2'nin iç tutarlılık katsayısı .955 ve Faktör 3'ün iç tutarlılık katsayısı .922 olarak bulunmuştur.

Ölçek güvenilirlik analizinde 1. ve 2. madde testten çıkarıldığında ölçeğin cronbach-alpha katsayısı yükselirken (.970), diğer maddeler testten çıkarıldığında ise ölçeğin cronbach-alpha katsayısı düşmektedir.

Madde güvenilirlik analizine bakıldığında maddelerin ortalamaları en yüksek x: 2.97 ve en düşük ise x: 1.14 olarak bulunmuştur. Ayrıca maddelerin standart sapmaları (ss) ise .669 ile 1.412 değerleri arasında değişmektedir.

Bu çalışmada Tahripçilik (Vandalizm) Ölçeğinin geçerlilik ve güvenilirlik analizi sonucunda çalışmanın nesnelliği yakalayacak düzeyde olduğu saptanmıştır. Araştırmacılar tarafından geliştirilen Tahripçilik (Vandalizm) Ölçeği sadece ortaöğretim öğrencilerinin tahripçilik düzeylerini ölçmeye yönelik yapılmıştır. İlköğretim ve lisans düzeyindeki öğrencilerin tahripçilik düzeylerini ölçmeye yönelik çalışmalar için başka tahripçilik ölçekleri de geliştirilmelidir. Daha büyük örneklem grubu oluşturularak tahripçiliğin diğer faktörlerine de bakılmalıdır.

Kapsamlı bir sonuç elde etmek için kapsamlı bir çalışma yapmaya ihtiyaç vardır. Bu araştırmada örneklem miktarı evreni temsil edebilecek şekilde seçilmiştir. Ayrıca bu çalışmada sorular ve analizler daha önce bu alanda çalışan araştırmacıların görüşleri alınarak yapılmıştır. Hem bu açıdan hem de geçerlilik ve güvenilirlik analizleri sonucunda elde edilen sayısal veriler açısından hem de Oruç 'un (2008) tezinde kullanılmak üzere geliştirdiği ve daha sonra Doğan'ın (2011) tezinde kullandığı Okul Tahripçilik Anketi verilerine yakın veriler açısından incelendiğinde bu ölçeğin (Ergen Tahripçiliği Ölçeği) geçerli ve güvenilir bir ölçek olduğu söylenebilir.

KAYNAKLAR

- Allen, V.I. (1984). Toward an Understanding of the Hedonic Component of Vandalizm. (Edit. J. Levy Laboyer). Vandalizm: Behavior and Motivation. (s.77-89). New York: Elsevier Science Publisher B.V.
- Avcı, A. (2010). Aile Yapı ve Atmosferinin Okul Şiddetine Etkisi. *Değerler Eğitimi Dergisi*, 8(19), 7-52.

- Ayan, S. (2007). Aile İçinde Şiddete Uğrayan Çocukların Saldırganlık Eğilimleri. *Anadolu Psikiyatri Dergisi*, 8, 206-214.
- Ayhan, İ. (2006). Şiddet Doğadan Değil. *Bilim ve Teknik Dergisi*, 466, 34-35.
- Ayverdi, İ. (2006). Misali Büyük Türkçe Sözlük (2. Basım). İstanbul: Kubbealtı Neşriyatı Yayıncılık.
- Balkıs, M., Duru, E., & Buluş, M. (2005). Şiddete Yönelik Tutumların Öz-yeterlik, Medya, Şiddete Yönelik İnanç, Arkadaş Grubu ve Okula Bağlılık Duygusu İle İlişkisi. *Ege Eğitim Dergisi*, 2(6), 81-97.
- Bir Vandallar Vuruyor bir Kent Soyguncuları. (19 Mart 2007). Radikal. <http://www.radikal.com.tr/turkiye/bir_vandallar_vuruyor_bir_kent_soygunculari-808972> (Erişim Tarihi 8 Mart 2013).
- Boz, B., & Beyaztaş, F.Y. (2001). Vandalizm. *Sürekli Tıp Eğitim Dergisi*. <<http://www.ttb.org.tr/STED/sted0301/5.html#top>> (2013, Mart 8)
- Burcu, E., Danacıoğlu N., & Vazsony, A.T. (2007). Arkadaş Grubuna Sahip Olmaya Verilen Önemin Gençlerin Vandalizmi Üzerindeki Etkisi. *Edebiyat Fakültesi Dergisi*, 24(2), 23-44.
- Büyüköztürk, Ş. (2012). *Veri Analizi El Kitabı* (Gözden geçirilmiş 17.Baskı). Ankara: Pegem Akademi Yayıncılık.
- Büyüm, N. (1992). Anna Britannica. (21. Cilt. ss. 525). İstanbul: Ana Yayıncılık.
- De Wet, C. (2004). The Extend and Causes of Learner Vandalism at School. *South African Journal of Education*, 24(3), 206-211.
- Demirbaş, E. (2009). *Lise Öğrencilerinin Utangaçlık ve Benlik Saygularının Fonksiyonel Olmayan Tutumlar Açısından İncelenmesi*. Yüksek Lisans Tezi. Selçuk Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Konya.
- Dinçtürk, S. (2007). *Türkiye’de Vandalizmin Sosyal, Ekonomik ve Sosyal Boyutları*. Yayımlanmamış Yüksek Lisans Tezi. Afyonkarahisar Kocatepe Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Afyonkarahisar.
- Doğan, S. (2011). *Genel Lise Öğrencilerinin Algularına Göre Okul tahripçiliği İle Okul İklimi Arasındaki İlişki*. Doktora Tezi. Gazi Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü, Ankara.
- Doğan, S., & Demir, İ. (2012). Genel Lise Öğrencilerinin Okul Tahripçiliği Algıları. *Ahi Evran Üniversitesi Kırşehir Eğitim Fakültesi Dergisi*, 13(1), 133-147.
- Efıltı, E. (2008). Ortaöğretim Kurumlarında Okuyan Öğrencilerin Saldırganlık ve Denetim Odağının Karşılaştırmalı Olarak İncelenmesi. *Selçuk Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi*, 19, 213-230.
- Enserink, M. (2001). Şiddetin Biyolojisi. (Çev. A. Yılmaz). *Bilim ve Teknik Dergisi*, 399,42-45. (Orijinal Çalışmanın Yayın Tarihi 28 Haziran 2000).
- Eroğlu, S.E. (2009). Saldırganlık Davranışının Boyutları ve İlişkili Olduğu Faktörler: Lise ve Üniversite Öğrencileri Üzerine Karşılaştırmalı Bir Çalışma. *Selçuk Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi*, 21, 205-221.
- Geason, S. (1989). Designing Out Crime: Crime Prevention Through Enverionmental Design (CPTED). Australian İnstitute of Crimonology and NRMA Insurance. Hilton Otel, Sydeny.
- Göka, E. (1989). İnsanda Şiddet Davranışlarının Nedenleri. *Bilim ve Teknik Dergisi*, 264, 25-26.
- Gürdilek, R. (2006). Terk Edemediğimiz Davranış: Şiddet. *Bilim ve Teknik Dergisi*, 466, 24-32.
- Kapçı, E.G. (2004). İlköğretim Öğrencilerinin Zorbalığa Maruz Kalma Türünün ve Sıklığının Depresyon, Kaygı ve Benlik Saygısıyla İlişkisi. *Ankara Üniversitesi Eğitim Bilimleri Fakültesi Dergisi*, 37(1), 1-13.
- Kayaalp, L. (2008). Ergenlikte Kimlik İfadesi Olarak Şiddet. İ.Ü Cerrahpaşa Tıp Fakültesi, Sürekli Tıp Eğitimi Etkinlikleri, Adolesan Sağlığı II, Sempozyum Dizisi No: 63, 33-39.
- Kepenekçi, Y. K., & Özcan, A. Y. (2002). *Okullarda Suçun Önlenmesi*. I. Ulusal Çocuk ve Suç: Nedenler ve Önleme Sempozyumu, 29-30 Mart 2001 AÜ. ATAUM, 153-163.
- Kızmaz, Z. (2006). Okullardaki Şiddet Davranışının Kaynakları Üzerine. *C.Ü Sosyal Bilimler Dergisi*, 30(1), 47-70.
- Koç, M. (2007). Şiddetin Ortaya Çıkardığı Psikolojik Travmayla Baş Etmede Sporun İşlevselliği. *Sosyal Bilimler Dergisi*, 18, 167-179.
- Mahiroğlu, A., & Buluç, B. (2003). Ortaöğretim Kurumlarında Fiziksel Ceza Uygulamaları. *Türk Eğitim Bilimleri Dergisi*, 1(1), 81-95.
- Ögel, K., Tarı, I., & Eke, C. Y. (2005). Okullarda Suç ve Şiddeti Önleme. İstanbul: Yeniden Yayınları.
- Öğülmüş, S. (1993). Tahripçilik. *Ankara Üniversitesi Eğitim Bilimleri Fakültesi Dergisi*, 26(2).
- Özen, Y., Gülaçtı, F., & Çıkılı, Y. (2004). Saldırganlığın Psikolojik-Kültürel Boyutu ve Vandalizm. Doğu Anadolu Bölgesi Araştırmaları.
- Tarcan, S. (2007). İlköğretim okullarında ders sırasında öğrenciler arasında görülen vandalist davranışlar. Yayımlanmamış Yüksek Lisans Tezi, Mersin Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Mersin.
- Tygart, C. (1988). Public School Vandalism: Toward a synthesis of theories and transtion to paradigm analysis. *Adolescence*, 23(89), 187-200.
- Ünalmiş, M., & Şahin, R. (2012). Şiddete Yönelik Tutum ve Okul Zorbalığı. *Uluslararası Cumhuriyet Eğitim Dergisi*, 1(1), 63-71.

- Yavuzer, Y. (1998). *Niğde İlindeki Öğretmenlerin Okul Tahripçiliğine Karşı İdeolojik Yönelimleri*. Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi. Ankara Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Ankara.
- Yavuzer, Y. (2011). Okulda Saldırganlık/Şiddet: Okul ve Öğretmenle İlgili Risk Faktörleri ve Önlemler Stratejileri. *Eğitim ve Sosyal Bilimler Dergisi*, 192, 43-61.
- Yıldız, S.A. (2004). Ebeveyn Tutumları ve Saldırganlık. *Polis Bilimleri Dergisi*, 6(3-4), 131-150.
- Yılmaz, A.S. (2011). *Üniversite Öğrencilerinin Karar Vermede Özsaygı ve Karar Verme Stilllerinin Benlik Saygısı ve Utangaçlık Açısından İncelenmesi*. Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi. Selçuk Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü, Konya.
- Yöndem, Z.D., & Bıçak, B. (2008). Öğretmen Adaylarının Öfke Düzeyi ve Öfke Tarzları. *Uluslar Arası İnsan Bilimler Dergisi*, 5(2),1-15.
- Zühal, A. (2001). Şiddet. *Bilim ve Teknik Dergisi*, 399, 34-39.

Tablo-6. Ergen Tahripçilik (Vandalizm) Ölçeği Örnek Maddeler

Aşağıda her insanın zaman zaman karşılaşabileceği bir takım durumlar maddeler halinde sıralanmıştır. Size uygun olan maddeye(X) işaretini koyunuz. Ankette yer alan soruların doğru ya da yanlış cevabı yoktur. Samimi bir şekilde yanıtlarınızı vermeye çalışınız. Kararsız kaldığınız durumlarda bile sadece bir seçeneği işaretleyiniz. Bir ifade için birden fazla seçeneğin işaretlenmesi durumunda bu soru maddesine ilişkin yanıtınız geçersiz sayılacaktır.		Her zaman	Sık sık	Bazen	Nadiren	Hiçbir zaman
		5	4	3	2	1
1	Sıralara yazmayı severim					
4	Sınıf duvarlarına resim yapmayı severim					
7	Sınıf yoklama fişini yırtmayı severim					
9	Sınıf panolarına yazmayı severim					
10	Sınıf defterini karalamayı severim					
12	Okul lavabolarına yabancı cisim atmaktan hoşlanırım					
14	Okul toplarını patlatmaktan hoşlanırım					
15	Okul bahçesindeki ağaç dallarını kırmaktan zevk alırım					
20	Tuvalet çeşmelerinin musluklarını kırmaktan zevk alırım					
23	Sınıfta asılan performans-proje etkinliklerini yırtmayı severim					
24	Okul elektrik direklerinin lambalarını kırmaktan zevk alırım					
28	Öğretmen ve idarecilerin arabalarına zarar vermekten hoşlanırım					
31	Sınıf arkadaşımın defterini çizmekten hoşlanırım					
35	Öğretmen masa örtüsünü yırtmayı severim					
40	Okul kaldırım taşlarını sökmekten zevk alırım					
43	Okul fen laboratuvar malzemelerini kırmayı severim					
46	Okul korkuluklarını kırmayı severim					
48	Okul kiremitlerini kırmayı severim					

SUMMARY

The purpose of this research is to develop a scale which would be devoted to determining the vandalism levels of adolescents who carry out vandalistic acts. Six hundred high school students who are attending public high schools in 2012-2013 academic year constitute the sampling of the research. 48.5% (n: 291) of the sample consists of female students and 51.5% (n: 309) of the sample consists of male students. 5.5% (n:33) of the students are 14 years old, 42% (n:252) are 15 years old, 32.7% (n:196) are 16 years old, 17.3% (n:104) are 17 years old, 2.2% (n:13) are 18 years old and 0.3% (n:2) are 19 years old. The mean age of the students was 15.69 and the standard deviation was 1.204. Family income levels of 31.8% (n:191) of the participants were at or below 750 TL, family income level of other 40% (n:240) of participants were between 751-1500 TL, family income level of 18% (n:108) of participants were between 1501-2500 TL, and family income level of 8.3% (n:50) of participants at or above 2501 TL.

Each item in the questionnaire is measured by the 5 point Likert type scale (1=never, 5=always). The participants were asked to evaluate themselves in the bracket of 5 “Always” and 1 “Never” for each times. The highest point that can be scored in this scale as the result of this evaluation was identified as 185 and the lowest point was identified as 37. With this evaluation, vandalistic act rate of the students become evident according to the point they scored. The higher the score they get, the more vandalistic behaviours they might demonstrate.

During the scale development process, the original form of the scale was determined as 48 items and 600 students were included as sampling in the validity-reliability study of the scale. Eleven (13, 16, 17, 18, 19, 25, 26, 36,37, 38, 39) items loaded on two factors at once and distorted the factor structure in the exploratory factor analysis of the scale. These 11 items were removed from the analysis and the factor analysis of the scale was conducted again. As a result of this conducted factor analysis, scale questionnaire was determined as a total of 37 items.

This scale was divided into 3 group: vandalism towards the properties of school's employees (10 items), vandalism towards the school (9 items) and vandalism towards the classroom (18 items) according to item structures. These items were then presented to expert opinions and the scale was put into final form by making the necessary arrangements in line with the feedbacks received from the experts.

In the factor analysis conducted on 600 students for the vandalism scale, KMO was found as .951. This result demonstrates that sampling size is suitable for the factor analysis. The result of the Barlett test was also found significant [$X^2 = 21115,184$ $p < .01$]. These data demonstrated that they are suitable for factor extraction.

As a result of the scale's factor structure with exploratory factor analysis and principal component method, three (3) factors with eigenvalues of above 1 were identified. The first factor's eigenvalue was found as 19.963 and explained variance as 19.376%, the second factor's eigenvalue was found as 2.570 and explained variance as 17.967%, the third factor's eigenvalue was found as 4.110 and explained variance as 34.672%. According to this, three factor structure explains the 72.015% of the variance. In Doğan's (2011) study, “scale's explained variance” is similar to our results. In his study, scale's explained variance was 70%. In the exploratory factor analysis of the items constituting the vandalism scale, the total correlations of item vary between .410 and .836 and the factor loads of items vary between .489 and .813. In the research carried out by Oruç (2008), total correlations of school vandalism items were found between .43 and .71 the factor loads of items were found between .52 and .78 (qtd. in Doğan, 2011).

As the result of the reliability analysis of the scale, Cronbach-alpha of the scale was found as .969. Observation of the scale's cronbach-alpha as .95 by Doğan (2011) in his study supports our study result -as it is close to the

result we arrived-. Moreover, while the Cronbach-alpha of the scale increases (.970) when the 1st and 2nd items are removed from the test, the Cronbach-alpha of the scale decreases when other items are removed from the test.

In addition, internal consistency coefficients of each factor was calculated in itself. According to this calculation, internal consistency coefficient of Factor-1 was found as .958, internal consistency coefficient of Factor-2 was found as .955 and internal consistency coefficient of Factor-3 was found as .922. The homogeneous nature of the characteristics of test items measure and the acts they sample shall raise the reliability of this type. Therefore, the reliability coefficient calculated for a psychological test has to be .70 and above for the general reliability of test points (Büyüköztürk, 2012).

The total item correlation of the scale was obtained by calculating the item-test correlation between the points students scored in each item of the scale and the points they scored from the whole scale. The lowest item-total correlation coefficient was found as .445 and the highest coefficient was found as .846 ($p < .01$). These points can be said to be significant for this research.

When the item reliability is examined, the average of items was found $x: 2.97$ at the highest and $x: 1.14$ as the lowest. Moreover, the standard deviation of the items vary between the values of .669 and 1.412.

The fact that this study was at a level which could achieve objectivity was determined as a result of the validity and reliability analysis of the “Adolescents Vandalism Scale”.

The “Adolescents Vandalism Scale” developed by the researchers of this study was used to measure the vandalism levels of high school students. Other vandalism scales must also be developed for the studies aimed towards measuring the vandalism levels of students at primary and secondary school levels. Other factors of vandalism must be examined by forming bigger sampling groups.

It is necessary to conduct a comprehensive study to obtain a comprehensive result. In this study, the sampling amount was selected to represent the population. Moreover, the questions and analyses in this study was carried out by receiving the opinions of researchers working on this field. This scale can be stated to be valid in terms of this and in terms of the numeric data obtained as a result of reliability analyses.